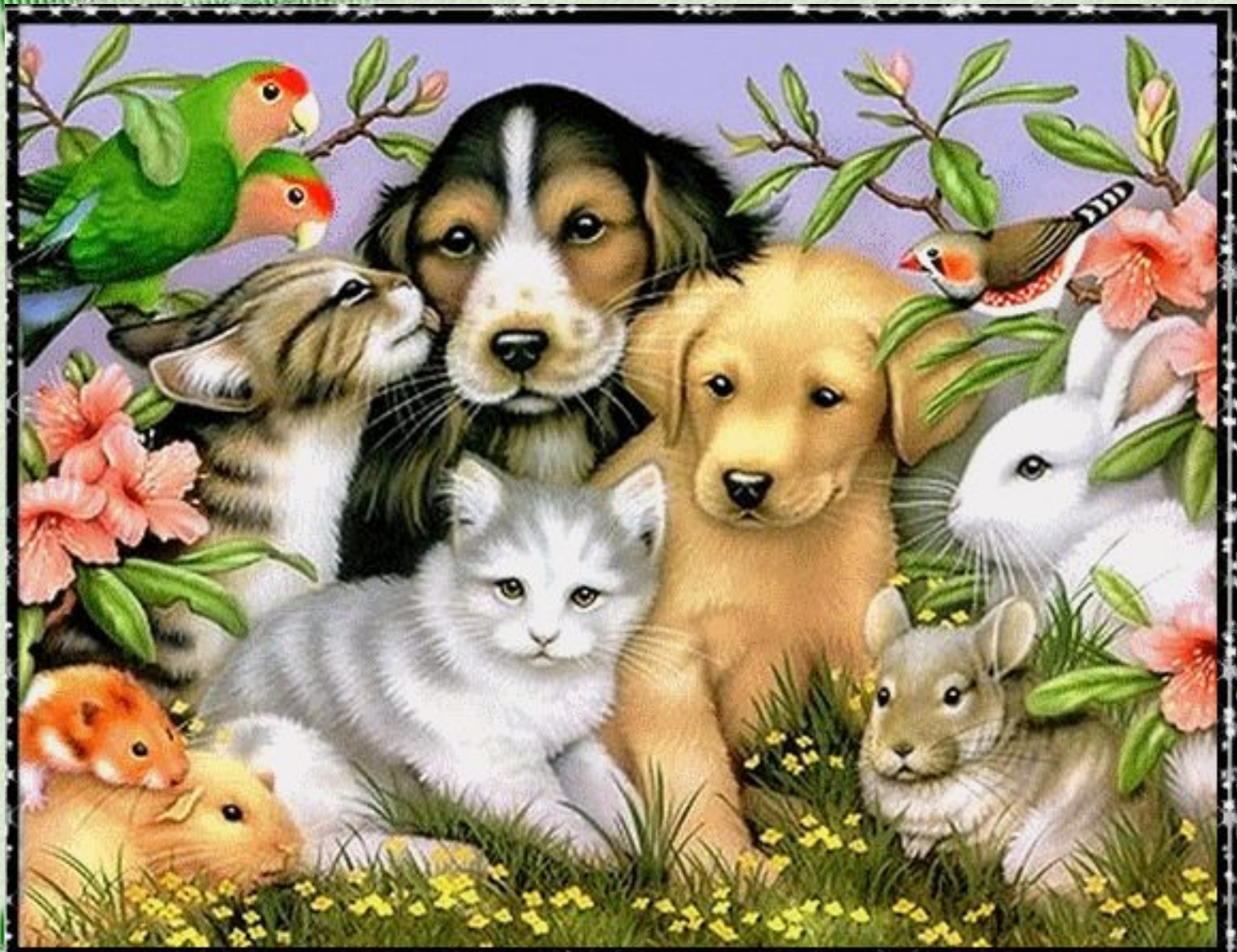
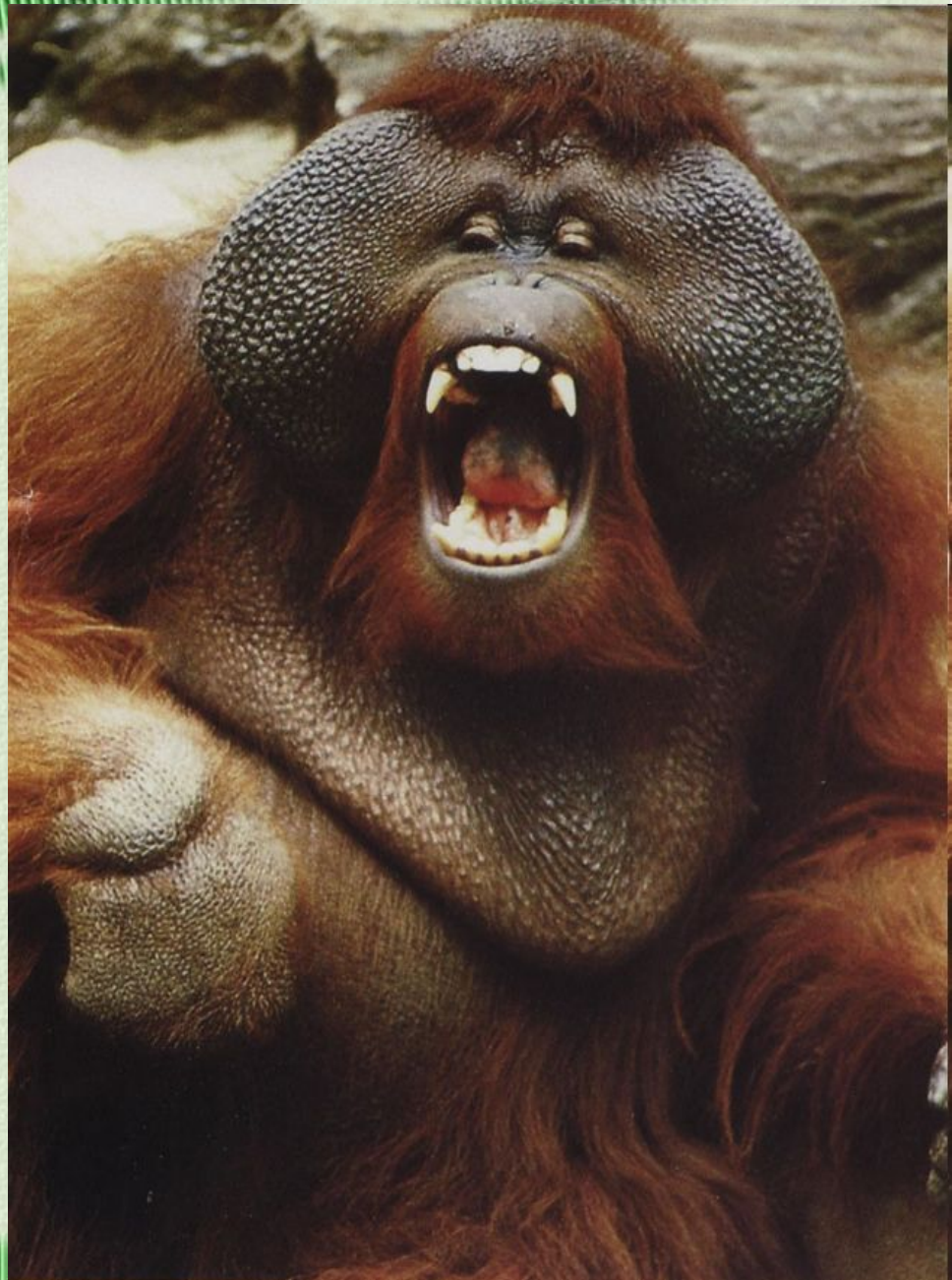

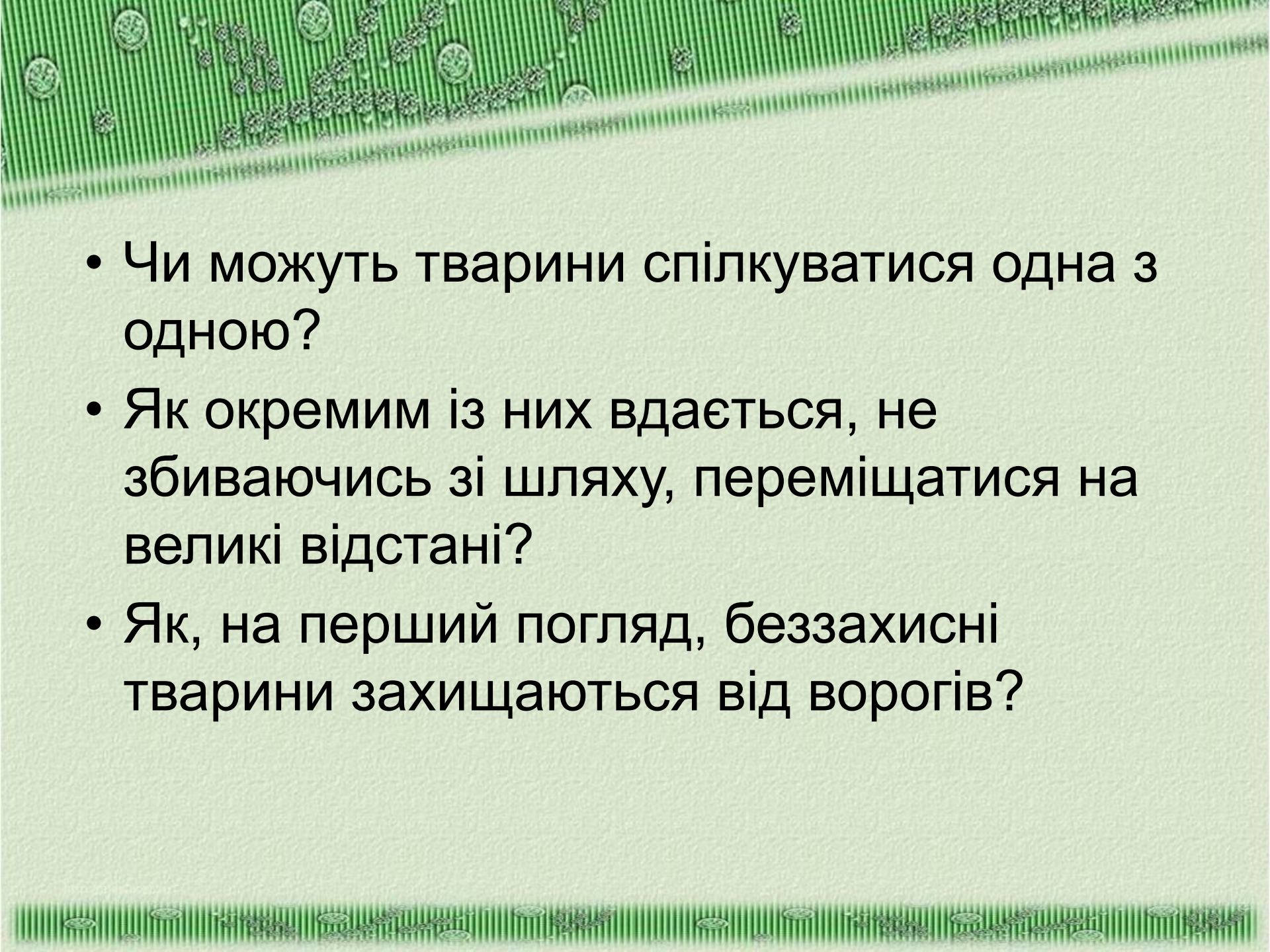
Поведінка тварин

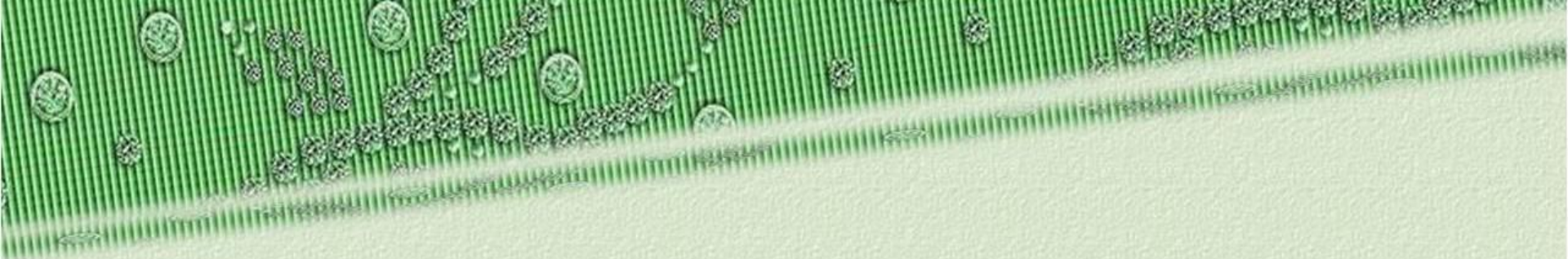
Мета:

- ознайомити учнів з особливостями поведінки тварин
- розповісти про науку етологію

-
- Чи можуть тварини спілкуватися одна з одною?
  - Як окремим із них вдається, не збиваючись зі шляху, переміщатися на великі відстані?
  - Як, на перший погляд, беззахисні тварини захищаються від ворогів?

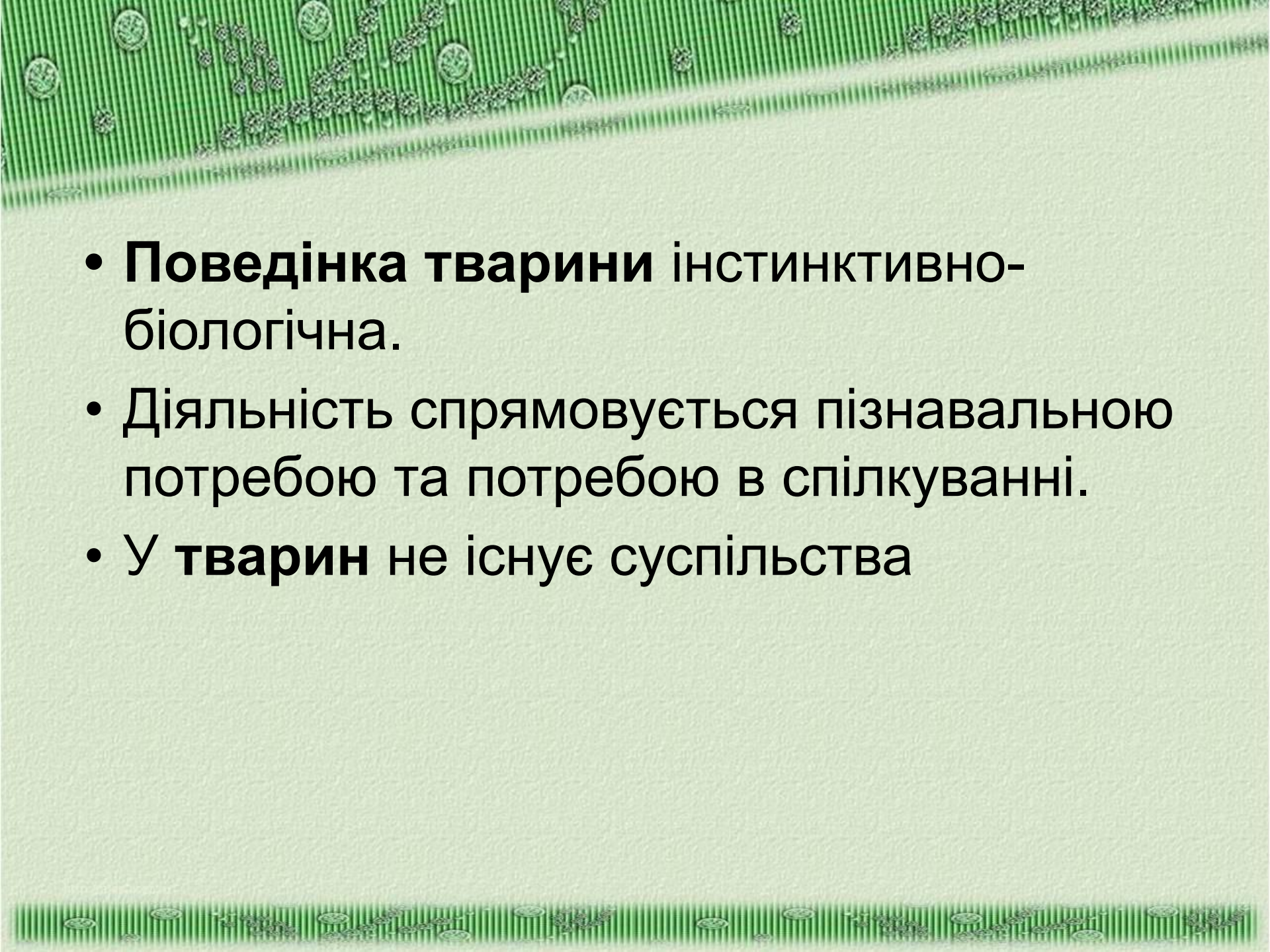

-
- Усі ці та інші питання здавна цікавлять людей. Частину загадок порівняно нещодавно вже вирішили, проте багато ще чого залишається таємницею.

- **Наука про поведінку тварин називається етологією.**

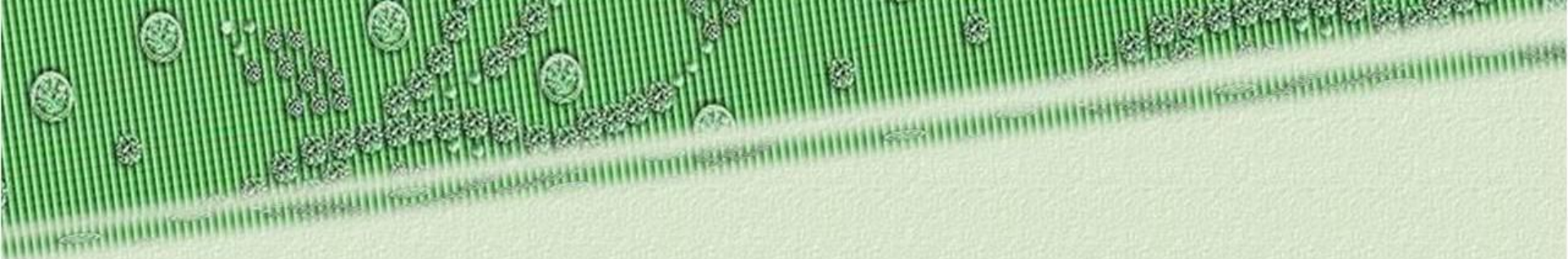

- Вона займається такими проблемами, як, наприклад, скільки часу й як тварини сплять, як вони будують нори чи гнізда, яким чином спілкуються між собою, здобувають їжу, і т. п.
-

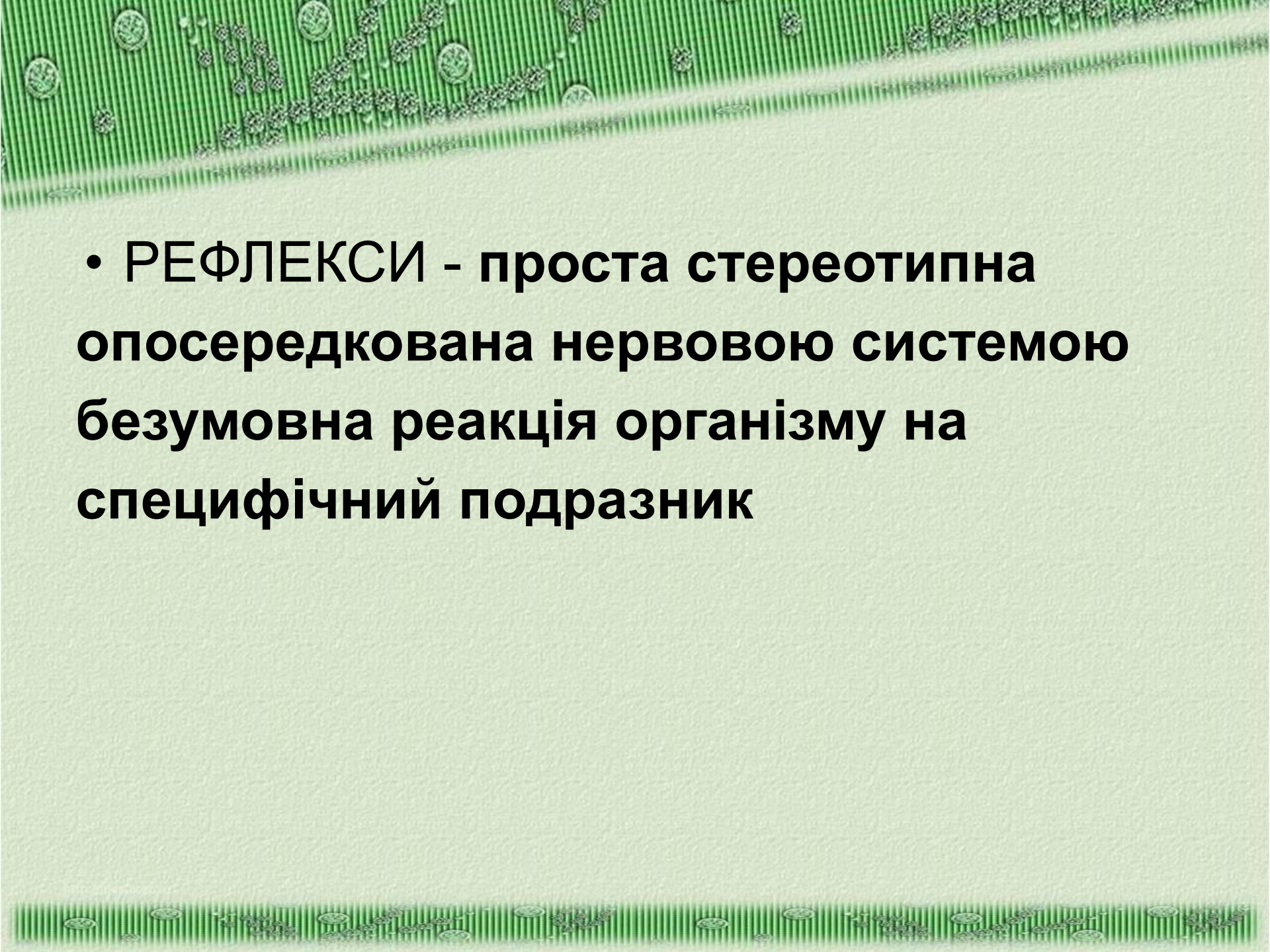

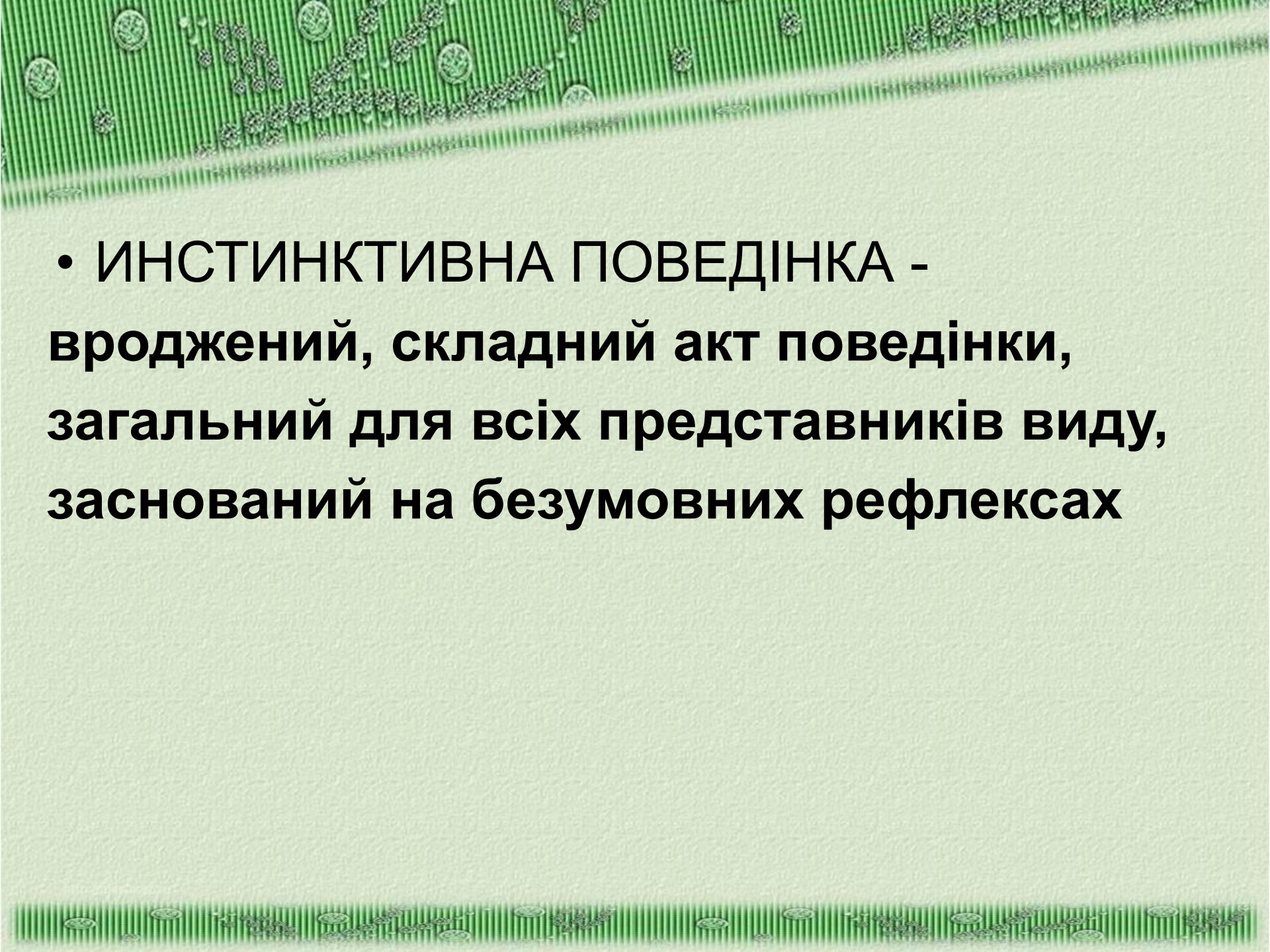
-
- **Поведінка тварини інстинктивно-біологічна.**
  - Діяльність спрямовується пізнавальною потребою та потребою в спілкуванні.
  - У **тварин** не існує суспільства

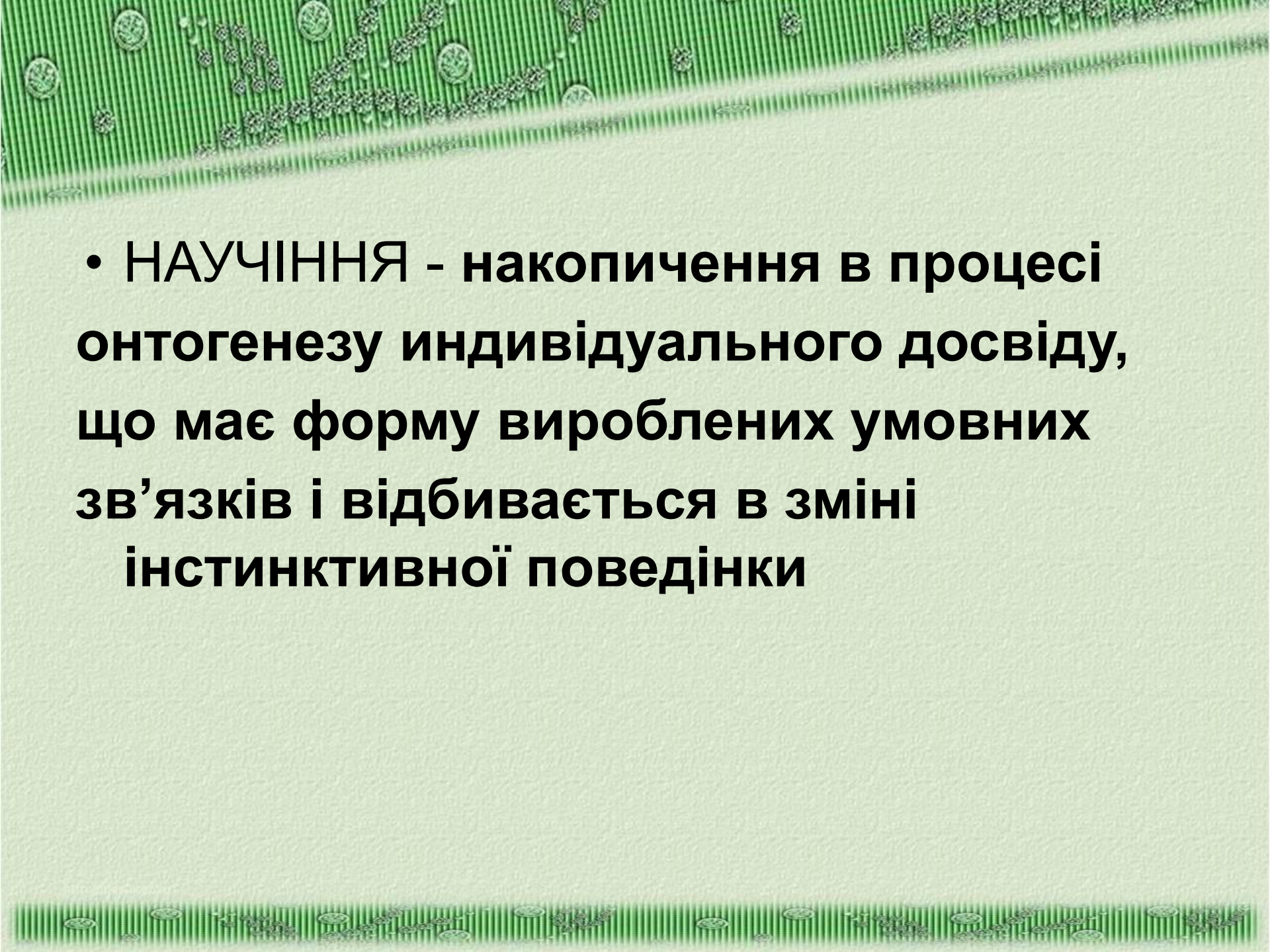

-
- **ТАКСИСИ - стереотипне просторове переміщення найпростіших організмів в бік кращих умов середовища**
-

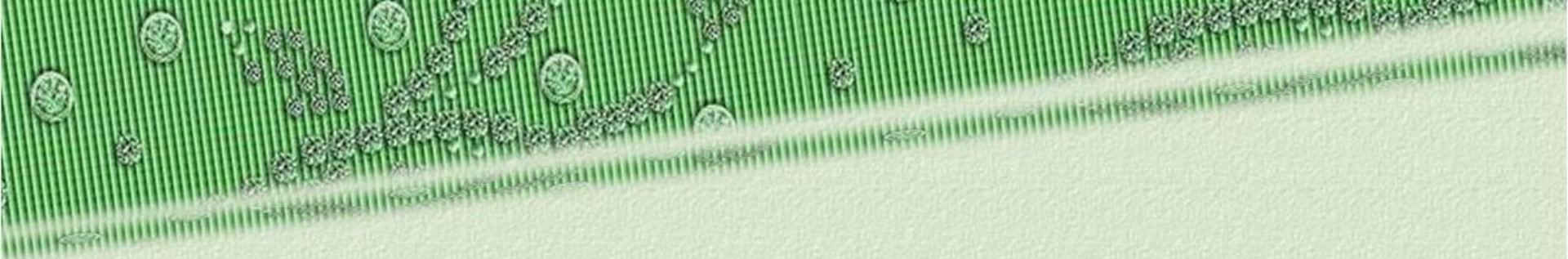

-
- A microscopic view of a plant stem cross-section, showing the vascular bundles and surrounding tissues. The image is oriented vertically, with the stem running from top to bottom. The vascular bundles are arranged in a ring, and the surrounding tissues are densely packed with cells.
- **РЕФЛЕКСИ - проста стереотипна опосередкована нервовою системою безумовна реакція організму на специфічний подразник**

-
- **ИНСТИНКТИВНА ПОВЕДІНКА - вроджений, складний акт поведінки, загальний для всіх представників виду, заснований на безумовних рефлексах**

-
- **НАУЧІННЯ** - накопичення в процесі онтогенезу індивідуального досвіду, що має форму вироблених умовних зв'язків і відбивається в зміні інстинктивної поведінки

-
- Вчені намагаються знайти відповіді і на такі питання, як, наприклад, чому деяким тваринам є притаманний сильно розвинений материнський інстинкт, а інші залишають своїх дитинчат невдовзі після народження; чому частина тварин занурюється у зимову сплячку, а інші - ні, та інше.
  - Тварини переміщаються у різні способи - вони можуть бігати, плазувати, стрибати, плавати чи літати.
  - Давши відповідь на ті чи інші запитання, ми краще дізнаємося про тварин і краще будемо їх розуміти.
-

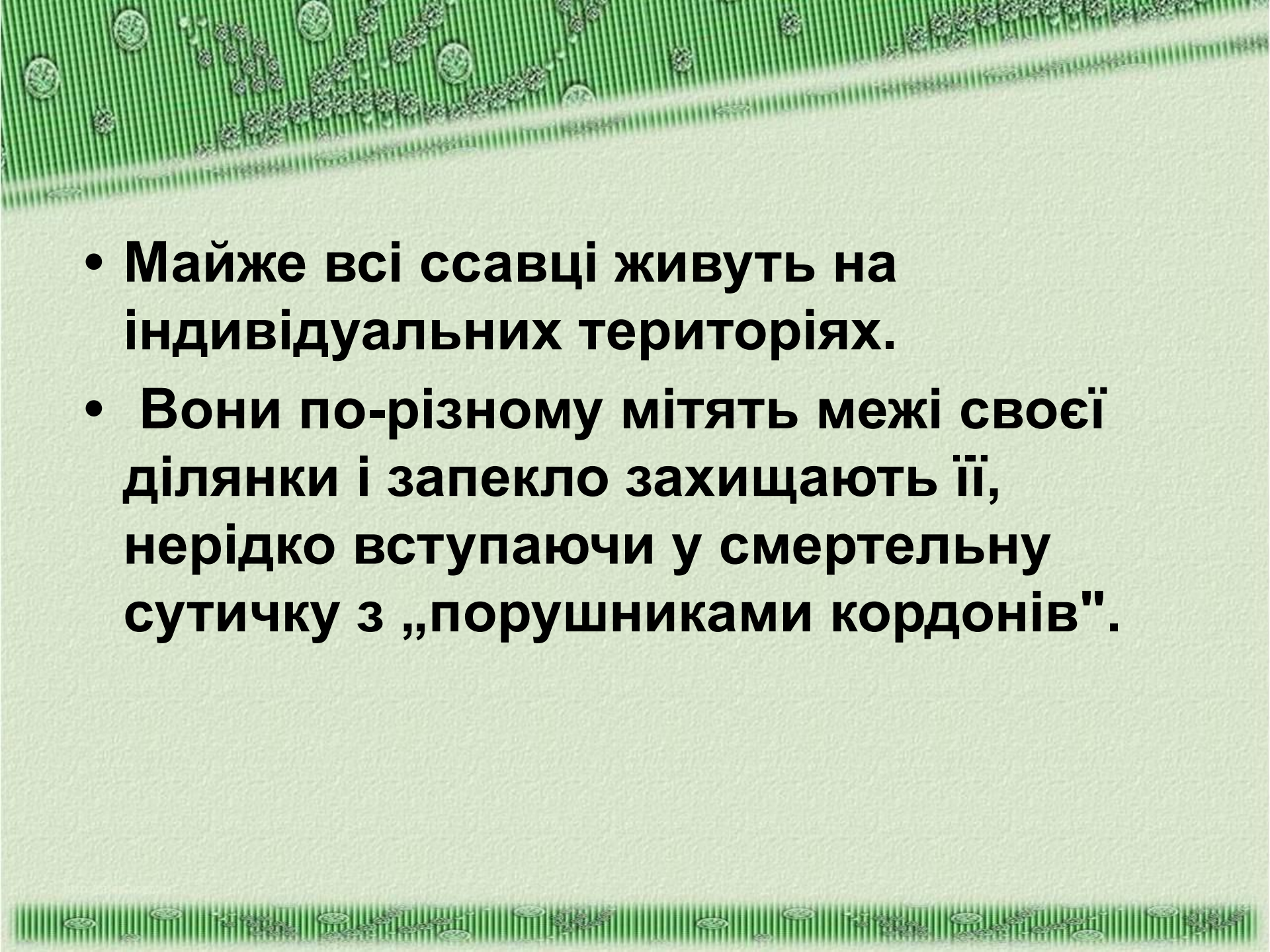

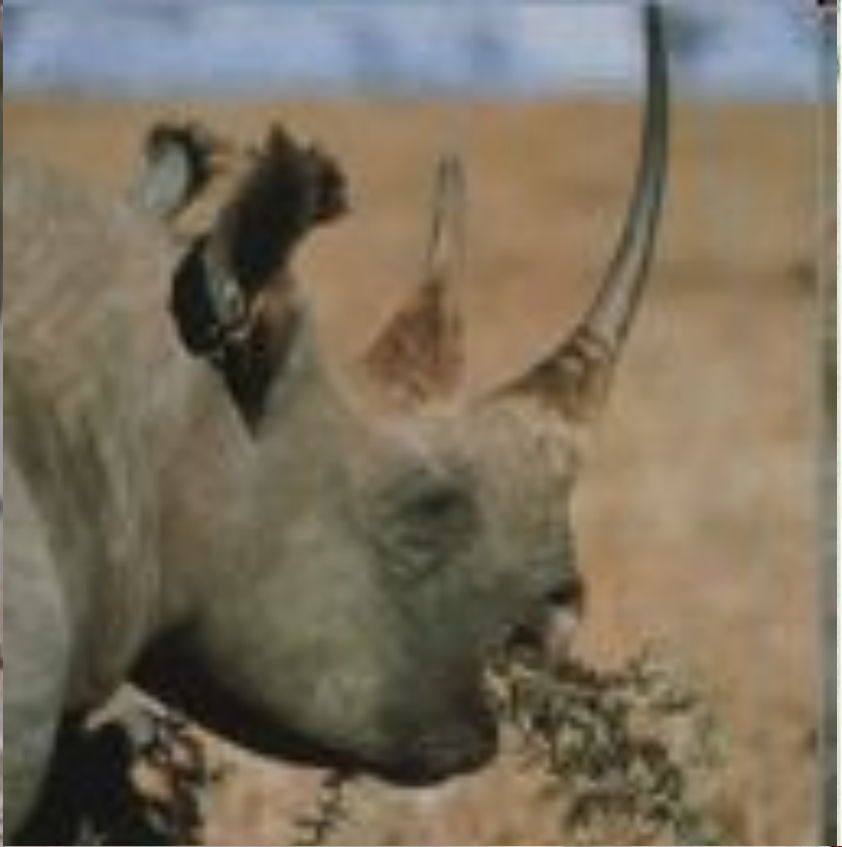
Територіальна поведінка

- Багато видів тварин захищають свій притулок і джерела їжі від конкурентів.
- Територіальна поведінка розвинулася як спосіб запобігання серйозним зіткненням між представниками одного і того ж виду.
- Зазвичай, щоб відігнати чужака, досить прийняти загрозливу позу, тому бійки між тваринами відбуваються нечасто.
- Так з'являються складні і дуже красиві ритуальні поєдинки.
- У невеликих ямках і щілинах коралового рифа живуть дивовижні раки-альфеуси.
- Одна з клішень цих раків більша за іншу і влаштована так, що рухомий палець може з силою притискатися до нерухомого, при цьому виникає різкий звук.
- Звуки, що лунають в результаті клацання, подібні до тріску хмизу, що горить.
- Альфеуси утворюють ЩІЛЬНІ скупчення, тому одночасне клацання сотень раків спричиняє сильний шум.
- Під час клацання виникають ультразвукові коливання.
- Учені вважають, що дрібні риби і ракоподібні отримують смертельний ультразвуковий удар. І
- ншим прикладом є актинії, захистом яких є жалючі клітини, від повтору до яких тварини гинуть.

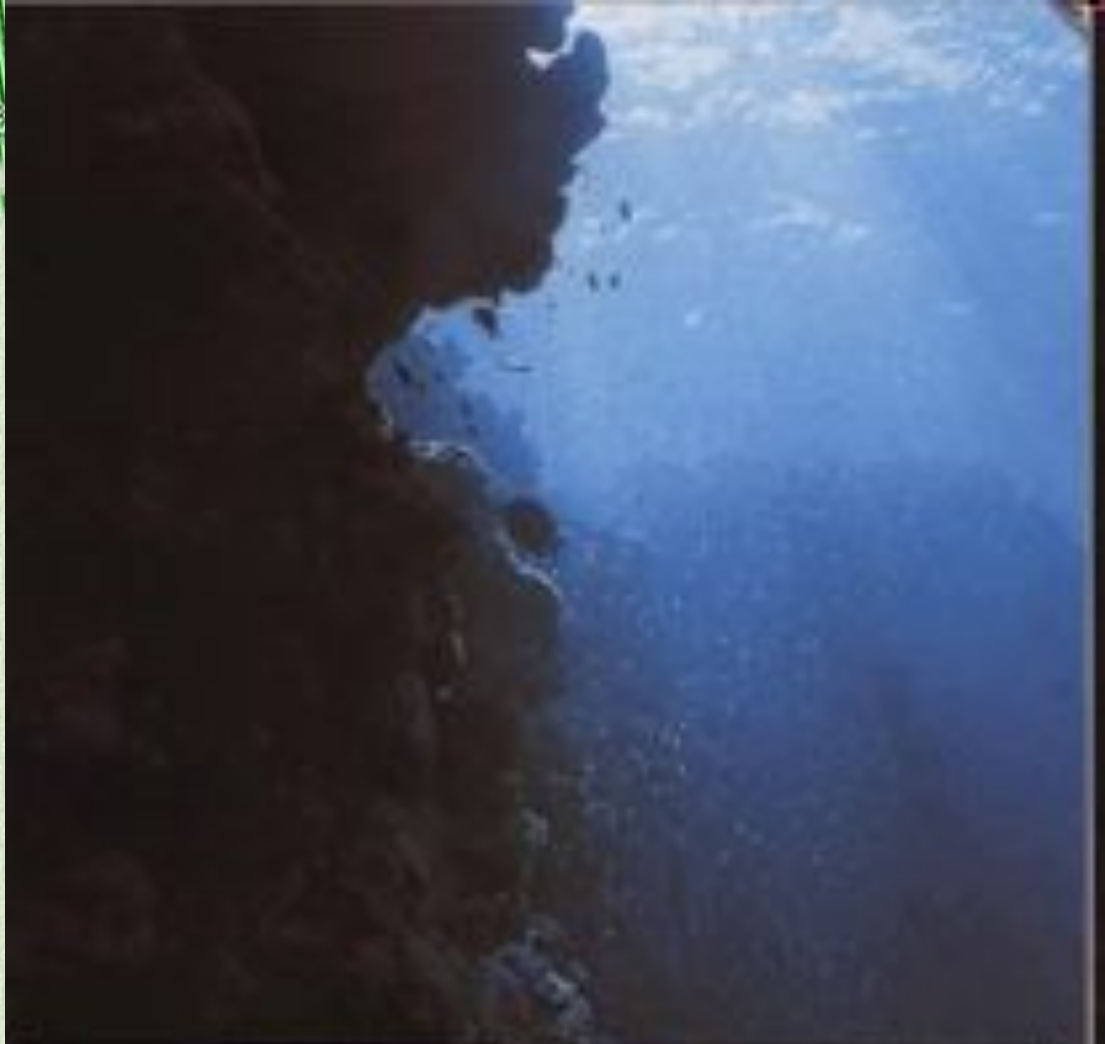

-
- **Майже всі ссавці живуть на індивідуальних територіях.**
  - **Вони по-різному мітять межі своєї ділянки і запекло захищають її, нерідко вступаючи у смертельну сутичку з „порушниками кордонів“.**

- **Світовий океан, звичайно ж, не є єдиним місцем існування багатьох тварин.**
- **Він ділиться на безліч біотопів, населених видами, які активно захищають свій життєвий простір.**

- Суспільні тварини також всі гуртом живуть на індивідуальній ділянці.
- Відмінність полягає лише в тому, що всі вони разом - володарі однієї спільної території.
- Леви тримаються зграями, що складаються з двадцяти і більше особин, на території площею приблизно 400 км².
- Вони не в змозі щодня обходити всю ділянку - тоді б у них не залишилося часу для полювання.
- Всій зграї легко загнати здобич і захистити територію від вторгнення „ворога”.
- На ділянці є зона, відведена для самок з дитинчатами, яка охороняється особливо ретельно.
- Багато тварин, що живуть на деревах, також мають свою індивідуальну територію.
- Гібони займають величезні ділянки, проте вони захищають тільки 75% своєї території. Коли гібони вирушають на пошуки їжі, самці ретельно охороняють межі власної ділянки.

- **Жоден організм на Землі не може обійтися без води.**
- **Вона необхідна для підтримки життєдіяльності організмів тварин.**
- **Кількість і спосіб споживання води залежить від виду, навколишнього середовища і їжі.**

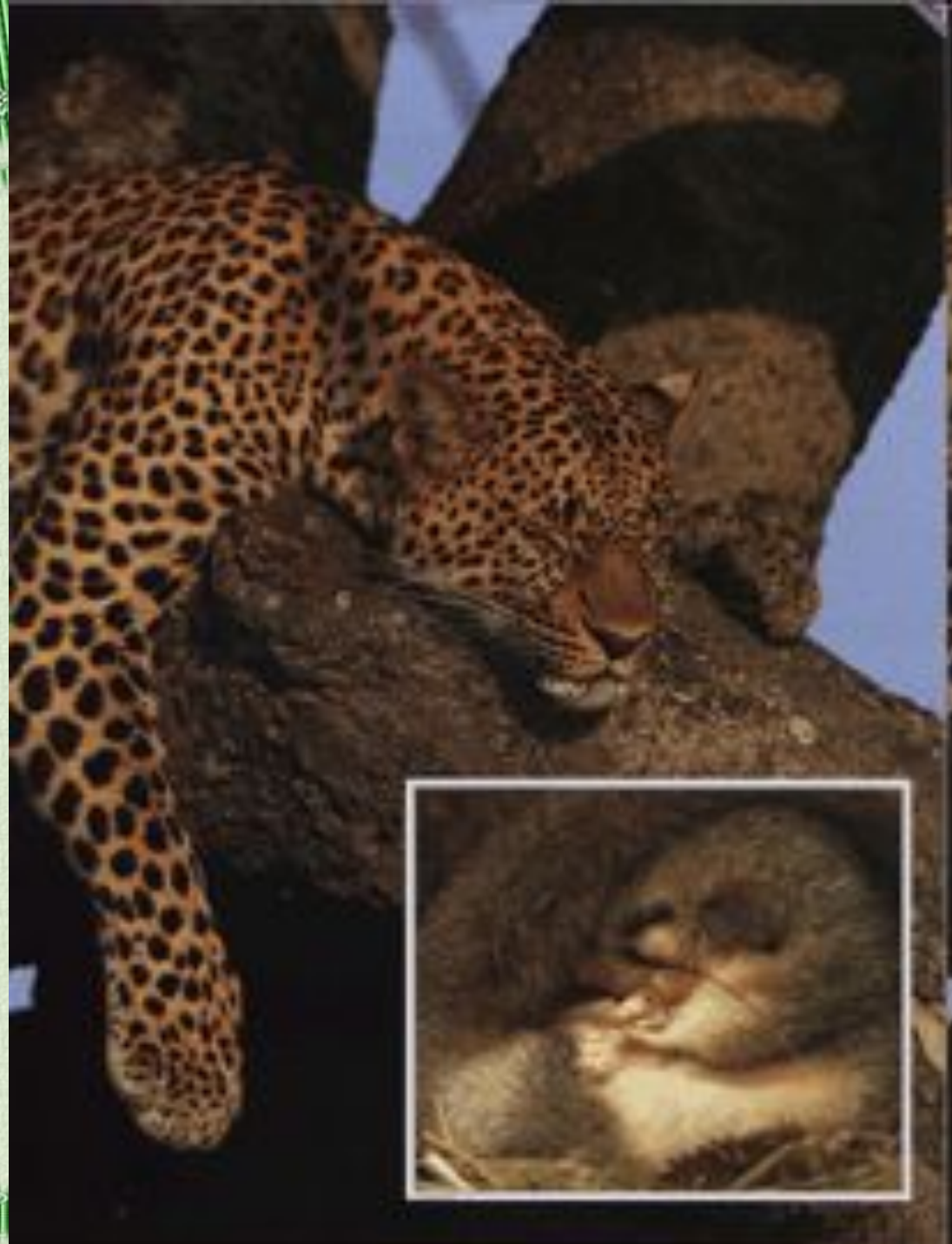

- **Зберігати тепло дуже важливо для тих тварин, які проживають у холодних кліматичних поясах тому багато з них відзначаються пристосованою для таких умов будовою тіла.**

- **Усім тваринам необхідний сон, хоча деякі сплять лише декілька хвилин, а інші навіть до 20 годин на добу.**

- **Здатність бачити найбільше впливає на наше сприйняття світу.**
- Для того, щоб бачити, всім тваринам необхідне освітлення.
- Предмети навколо нас поглинають світло або випромінюють електромагнітні хвилі, які фіксуються за допомогою очей, а потім мозок перетворить їх у зображення.
- Це є основою процесу, який називається баченням.

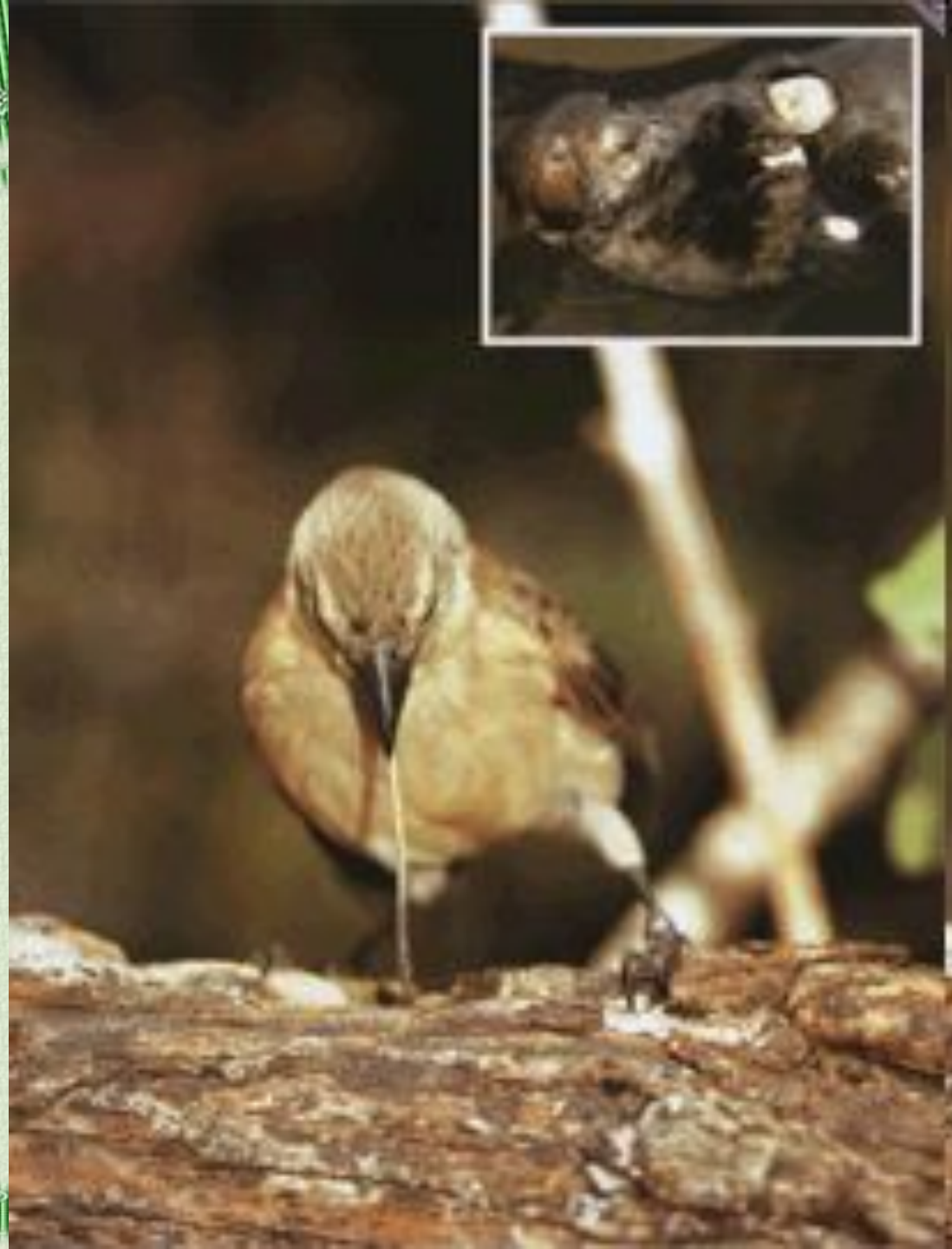

Чому співають птахи

- Під час токування самці співають для того, щоб привернути увагу самок.
- Ця пісня попереджає про зайнятість гніздової ділянки і є одним з найважливіших засобів біокомунікації.

- Багато хто з нас дивується, коли бачить, що тварини здатні користуватися знаряддями праці, оскільки ми звикли вважати, що ця сфера є привілеєм людини.

- Шимпанзе, які мешкають у савані, використовують для боротьби з конкурентами гілки та камені.
- Одного разу експериментаторам вдалося спостерігати, як, озброївшись палицями, шимпанзе переслідували леопарда, аж поки той втік.

Тварини-будівельники

- Завдяки архітектурним будівлям людина змінила зовнішній вигляд Землі.
- У тваринному світі ми також на кожному кроці зустрічаємо будівельників, діяльність яких викликає захоплення.

